

Inhoud

Inleiding. Het gesprek 11

Gebruiksaanwijzing 20

EERSTE DEEL: DE POLITIEK OPNIEUW UITVINDEN VAN CRISIS NAAR WAAKZAAMHEID 23

Pierre Bourdieu. 'Er is geen effectieve democratie zonder ware kritische tegenmacht' 26

Paul Ricoeur. 'De Civitas is fundamenteel vergankelijk. Haar voortbestaan is van ons afhankelijk' 35

Cornelius Castoriadis. 'De renaissance van de democratie moet verlopen via de schepping van nieuwe vormen van politieke organisatie' 43

Jürgen Habermas. 'We vergeten dat de nieuwe problemen niets aan de oude veranderen' 51

Léon Poliakov. 'We mogen ervan overtuigd zijn dat aan antisemitisme en racisme geen einde zal komen' 59

Jean-Pierre Vernant. 'De vrijheden moeten voortdurend worden uitgebreid als we willen dat ze niet wegwijnen' 66

Nicole Loraux. 'Het is noodzakelijk het verleden, zelfs het verste verleden, te onderzoeken uitgaande van het vuur van het heden' 75

Umberto Eco. 'Het denken is onafgebroken waakzaamheid' 83

TWEEDE DEEL: DE EXACTE WETENSCHAPPEN AAN HET DENKEN ZETTEN NIET MEER BANG ZIJN 93

Henri Atlan. 'Hoe moeten we onze ervaringen als individu en als lid van de samenleving begrijpen als het leven is gereduceerd tot zijn mechanismen?' 96

Gerald Edelman. 'De vooruitgang van de biologie kan ons niet ontslaan van de verplichting bewustzijn en geest filosofisch te benaderen' 105

Dominique Lecourt. 'De huidige ontwikkelingen in de exacte wetenschappen roepen opnieuw filosofische vragen op' 111

Gilles Gaston Granger. 'Het is mogelijk een wetenschappelijke kennis van de menselijke feitelijkheden op te bouwen' 118

René Thom. 'Het wetenschappelijk onderzoek laat de grote theoretische vraagstukken liggen' 126

Francais Rachline. 'De economie is tegenwoordig een wetenschap die niet denkt' 132

DERDE DEEL: DE ETHIEK DOEN LEVEN EEN VOORTDURENDE VINDING 143

Emmanuel Levinas. 'Het is voor ons westerlingen beslist noodzakelijk ons in het perspectief van een veelbelovende tijd te plaatsen' 146

Michael Dummett. 'De filosofie heeft tot taak ons een helderder inzicht te geven' 153

- Jean-Toussaint Desanti. 'Wat te doen met wat we van een bepaalde vorm van Verlichtingsfilosofie hebben geleerd?' 161
- Monique Canto-Sperber. 'In geen geval mag een geduldige reflexieve inspanning die beoogt helderheid te verschaffen en soms aanbevelingen te doen, worden uitgebannen' 169
- Federico Mayor. 'We gaan over van een oorlogscultuur naar een vredescultuur' 173
- Yirmiyahu Yovel. 'De bron van de morele en maatschappelijke waarden moet niet in een hiernamaals worden gezocht' 180

VIERDE DEEL: BEGRIJPEN WIE WIJ EN WIE DE ANDEREN ZIJN DE ALLEROUDESTEN VRAAG 189

- Claude Lévi-Strauss. 'Hoe meer vooruitgang de kennis boekt, hoe beter ze begrijpt waarom ze haar doel niet kan bereiken' 192
- Michel Foucault. 'De onwettigheden beheren' 200
- René Girard. 'Het christendom is relevanter dan ooit' 206
- Georges Balandier. 'Elke samenleving komt voort uit een doorlopend en onzeker scheppen, niet uit een voor eens en altijd vastgelegde orde' 213
- Jean Duvignaud. 'We beleven een van die dubbelzinnige perioden waarin alles mogelijk is' 220
- Alain Touraine. 'De sociologie is tegenwoordig een nieuw idee' 229
- Luce Irigaray. 'Vrouwen hebben tot de ander en tot de wereld niet dezelfde relatie als mannen' 233

VIJFDE DEEL: DE BETEKENIS VINDEN OVER DE GESCHIEDENIS EN DE TEKSTEN 241

- Francis Fukuyama en Bernard Bourgeois. 'De oplossing van het probleem van de Geschiedenis is sinds de Franse Revolutie afgerond' 244
- Jacques Attali. 'Onze komende utopie moet die van een democratie zonder grenzen zijn' 250
- Georges Dumézil. 1. 'We moeten vergelijken wat vergelijkbaar is' 260
2. 'Een grammatica is voor mij een roman' 267
- Roman Jakobson. 'Zonder het subliminale is de taal dood en zonder het bewuste dreigt het systeem in te storten' 272
- George Steiner. 'Het duizelingwekkende vermogen van de grote werken maakt dat ons leven verandert' 276
- Judith Schlanger. 'Elk menselijk leven is een kennend leven' 283

ZESDE DEEL: DE FILOSOFIE VERVOLGEN OPEN OF GESLOTEN 293

- Francois Chatelet. 'Populair zijn betekent leesbaar zijn' 296
- Jean Beaufret. 'Tegenwoordig zijn degenen die "filosofen" worden genoemd, gewoon parasieten van de exacte wetenschappen' 300
- Jean-Pierre Faye. 'We moeten de filosofie op reis sturen, haar niet langer opgesloten laten binnen een enge en onjuiste opvatting over Europa' 305

Michel Henry. 1. 'Het individu moet aan zichzelf worden teruggegeven'	312
2. 'De cultuur heeft de filosofie nodig, wil ze geen onzin uitkramen of op drift raken'	318
Francois Dagognet. 'De mens naar de natuur plooiën is de ergste vorm van vervreemding'	323
Jacques Schlanger. 'Het leven van de ideeën is voor ons even onmisbaar als zuurstof'	330
Alain Badiou. 'We kunnen ervoor zorgen dat de filosofie weer haar vleugels uitslaat'	336
Conclusie. De vragensteller en de tijd	345
Wie zijn zij? Dankbetuigingen	371
Register	372